

کلیات هفت جلدی

کتاب

مختار نامه

شامل:

بهترین روایات و اخبار و جنگهای واقعی

با قاتلین حضرت سیدالشهداء (ع)

و کشته شدن آنها به دست مختار (ع)

واعظ هروی، عطاءالله بن حسام، قرن ۱۰ ق
[مختار نامه]

کلیات هفت جلدی کتاب مختارنامه: شامل بهترین روایات و اخبار و جنگ‌های واقعی با قاتلین حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) و کشته شدن آنها به دست مختار (علیه السلام) / تالیف عطاء بن حسام الواعظ. — تهران: سعدی، ۱۳۸۴.
۷ ج در یک مجلد ج. (۳۸۴ ص).

ISBN: 964-7216-11-4

چاپ قبلی: سعدی، ۱۳۷۰: ۷ ج در یک مجلد (۲۸۸۸ ص).
فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

۱. امویان — تاریخ. ۲. مختار بن ابی عبیده، ۱ - ۶۷ ق. داستان.
الف. عنوان. ب. عنوان: مختارنامه.
DS ۳۸/۵ / ۲م۳
۹۵۳ / ۰۲
۱۳۸۴

۴۲۱۶۳-۸۲م

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب : مختار نامه

تألیف : عطاء بن حسام الواعظ

حروفچینی : مؤسسه همراه

ویراستار : فریدون سامانی‌پور

تعداد صفحه : ۳۸۴ صفحه

چاپخانه : مهارت

نوبت چاپ : اول

تاریخ انتشار: تابستان ۱۳۸۴

قطع کتاب : وزیری

تیراژ : ۵۰۰۰ نسخه

ناشر : انتشارات سعدی

تهران، خیابان ناصرخسرو کوچه امام جمعه پاساژ بهشتی

تلفن ۳۹۱۳۴۹۰

ISBN 964 - 7216 - 11 - 4

شابک: ۹۶۴-۷۲۱۶-۱۱-۴

سخن ناشر

إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ (سوره سجده آیه ۲۲)

ما همواره از مجرمان انتقام می‌کشیم

قال الحسين عليه السلام: «اللَّهُمَّ احْبِسْ عَنْهُمْ قَطْرَ السَّمَاءِ وَابْعَثْ عَلَيْهِمْ بَنِينَ كَيْسِي يُوسُفَ وَ سَلَطَ عَلَيْهِمْ غَلَامَ ثَقِيفٍ يُسَوِّدُهُمْ نَأْسًا مُصْبِرَةً...»

امام حسین علیه السلام در قسمتی از خطبه روز عاشورا فرمودند: خداوند! بارش آسمان را از آنان دریغ دار و به سالیانی مانند سالیان یوسف دچارشان ساز و غلام ثقیفی (مختار) را چنان بر سر آنان مسلط فرما که تلخ‌ترین جام‌های مرگ را در کامشان بریزد...

از جمله وقایع مهم در تاریخ پر از حوادث اسلام قیام توأبین و ظهور مختار بن ابی عبیده بن مسعود ثقیفی علیه السلام می‌باشد که علیرغم اهمیت فراوان تاریخی، نویسندگان و سخنوران کمتر به آن پرداخته‌اند. کتاب حاضر تألیف عطاء بن حسام الواعظ به سال ۹۸۱ هجری قمری است که راوی آن یکی از یاران و نزدیکان امام صادق علیه السلام بنام ابی مخنف (متوفی به سال ۱۵۸ قمری) می‌باشد.

امیداست نشر این کتاب مورد استفاده شیعیان دلسوخته و مورد عنایت حضرت بقیه‌الاعظم (روحی له الفداء) قرار گیرد.

پیشگفتار

خدا رحمت کند مختار را که قلبهای ما را شفا داد و روزگار ما را خوش کرد که دختران آل ابوطالب و زنان بنی هاشم دستها را خضاب نکردند و شانه به سر فرود نیاوردند و زینت نکردند تا مختار سر عبید زیاد حرامزاده را نزد امام زین العابدین علیه السلام فرستاده.

وامام محمد باقر علیه السلام.

از دیدگاه قرآن کریم، انسان موجودی است دو بعدی، یعنی فطرت انسانی، هم دارای بُعد مثبت است و هم بُعد منفی. در نهاد او هم استعداد و گرایش به خیرها و نیکی‌ها وجود دارد و هم گرایش به شرها و زشتی‌ها.

هنگام مطالعه نهضت‌های بشری، به انسان‌هایی برمی‌خوریم که مصداق کامل مطلب فوق می‌باشند. در قیام امام حسین علیه السلام، حربن یزید ریاحی، تمام افتخارات و نعمت‌های دنیوی را رها کرده و به سوی حقیقت می‌شتابد و بدینگونه نام خود را تا ابد زنده می‌گرداند.

مختار علیه السلام نیز از این گونه انسان‌هاست. مردی بزرگ با اهدافی والا. در هنگامه‌ای که بنی امیه با وعده زمامداری، هر حرکت انقلابی را در نطفه خفه می‌کند، مختار و همراهانش بدون توجه به چنین ترفندهایی به خونخواهی حضرت امام حسین علیه السلام حرکت می‌کنند و بعد از به انجام رساندن هدفشان، پذیرای مرگی شرافتمند می‌مانند.

محمد حنفیه علیه السلام در مورد مختار می‌فرماید: «کسی به خونخواهی شهیدان ما برخاسته، ما دوست داریم که خداوند به هر کس از بندگان خود که خواهد، ما را بر دشمنان پیروز گرداند.»

و این سخن (که در نامه‌ای خطاب به مختار نگاشتند) باعث شد که دیگر مردان نامی

آن روزگار، از جمله ابراهیم بن مالک اشتر، به بیعت مختار درآیند. کتاب حاضر که یکی از قدیمی‌ترین نوشته‌ها در مورد مختار علیه السلام است، توسط عطاء بن حسام الواعظ در سال ۹۸۱ هجری قمری نگارش یافته. شیوه روایی‌گونه و نثر روان این کتاب، که مانند تاریخ ابن خلدون نوشته شده، خواننده را همراه با فراز و فرودهای هر بخش تا آخر کتاب همراه می‌برد.

در این کتاب علاوه بر مختار علیه السلام به اسامی دیگری برمی‌خوریم که بی‌وجود آنها شاید این نهضت آنطور که باید و شاید به انجام نمی‌رسید. انسانهایی که مقدمه‌ساز این قیام بودند، مانند عبدالله عقیف، ام عامر و... و کسانی که بعد از مختار به راهش ادامه دادند، مانند ابراهیم بن مالک اشتر، و رقاء عازب، محمد بن سلیمان و...

کوفه، مقر اصلی تمام این حوادث می‌باشد. قصر کوفه، جایگاهی بود که زمامداران بسیاری را در مسند حکومت جای داد. شاعری در مورد این مکان شعری اینگونه سروده:

یک سره مردی ز عرب هوشمند	گفت به عبدالملک از روی پند
روی همین مسند و این تکیه‌گاه	زیر همین قبه و این بارگاه
بودم و دیدم بر این زیاد	آه چه دیدم که دو چشمم مباد
تازه سری چون سپر آسمان	طلعت خورشید ز رویش نهان
بعد ز چندی سر آن خیره سر	بد بسر مختار به روی سپر
بعد که مصعب سر و سردار شد	دست کش او سر مختار شد
این سر مصعب به تقاضای کار	تا چه کند با تو دگر روزگار

بعد از این، عبدالملک دستور تخریب قصر را داد.

آری، دالاماره کوفه خراب شد، ولی بنای خیر و شر همیشه باقی است. امید که ما نیز از جمله رهروان آنانی باشیم که در راه اعتلای اهداف والای بشری، بُعد مثبت خود را پرورش دهیم.

فریدون سامانی‌پور

زمستان ۱۳۸۱

مجلس تصویر دارالانتقام مختار وفادار علیه الرحمه
 و پدر فرستادن آن نامدار قتل حضرت سید الشهداء (ع) را

فهرست مطالب

پیشگفتار	۳
----------------	---

جلد اول

باب اول	۱۳
در آمدن مسلم بن عقیل به کوفه و آگاه شدن یزید از این قضیه	
باب دوم	۱۹
در بیان خروج عبدالله عقیف و عبدالرحمن سعید (رحمة الله علیهما)	
باب سوم	۲۶
آمدن سعید مخنف از آنر بایجان و جنگهای او با عبیدزید بنی بنیاد	
باب چهارم	۳۵
در بیان محاربه و مبارزات عبدالرحمن با سپاه بصره و غیر آن	
باب پنجم	۴۴
در بیان احوال کثیر معلم و باعث نجات مختار شدن و از قید اشوار خلاصی جستن	

جلد دوم

باب ششم	۷۱
در بیان هلاک شدن یزید بن معاویه و رفتن او به هاویه	
باب هفتم	۷۷
رفتن عبدالرحمن به تکریم و جنگ نمودن با عمر سعد و شهید شدن آن نامدار	
باب هشتم	۸۳
در بیان آمدن مختار به کوفه و نامه نوشتن سید میر محمد حنفیه به اشراف و عظمای کوفه	
باب نهم	۸۹
در بیان محاربه مختار با ابن مطیع و زبون شدن آن ملعون و آزاد شدن او	
باب دهم	۱۰۰
در بیان قتل عامر بن مطیع در بصره و وارد شدن مصعب زبیر با سی هزار کس به جنگ مختار	
باب یازدهم	۱۱۰
در بیان قتل عامر بن ربیع به دست ابراهیم مالک اشتر	

جلد سوم

باب دوازدهم	۱۲۵
در بیان هزیمت لشکر اسلام و آمدن مختار به کوفه	
باب سیزدهم	۱۳۰
در بیان مبارزه نمودن مختار با ابن زیاد و عبدالله مطیع و زبون شدن او و سایر کفار	

جلد چهارم

- باب چهاردهم ۱۶۹
در بیان قتل عامر بن ربیع به دست ابراهیم بن مالک اشقر و هلاک شش هزار ناکس از لشکر کفر سیر
- باب پانزدهم ۱۸۱
در بیان آن که مختار وفادار، یزید بن انس را بعد از قتل عامر بن ربیع به امارت موصل فرستاد
- باب شانزدهم ۱۹۱
در بیان قتل قتله حضرت خامس آل عبا، حضرت ابی عبدالله الحسین (علیه السلام)

جلد پنجم

- باب هفدهم ۲۱۷
در بیان سفارت ابو عمرو حاجب جانب امیر نامدار نزد پسر مروان لعین
- باب هیجدهم ۲۳۰
در بیان شمه‌ای از احوال میر محمد حنفیه و ذکر محبوس شدن او
- باب نوزدهم ۲۳۹
در بیان نقض عبدالله زبیر عهد خود را با محمد حنفیه
- باب بیستم ۲۵۶
در بیان آمدن ابن زیاد به موصل با هشتاد هزار نامرد

جلد ششم

- باب بیست و یکم ۲۷۷
در بیان گرفتار شدن حصین بن نمیر کندی و گشته شدن یزید بدین‌یاد
- باب بیست و دوم ۲۹۰
در بیان نامه نوشتن امیر مختار به مصعب بن زبیر
- باب بیست و سوم ۲۹۹
در بیان قتل عمرو بن حجاج بی‌ایمان و محمد اشعث خبیث و جنگیدن مختار با اعدای دین
- باب بیست و چهارم ۳۱۱
در بیان آمدن امیر ثابت پسر مختار (علیه السلام) نزد ابراهیم مالک اشقر

جلد هفتم

- در بیان رفتن ابراهیم به باغ ابو هریره، و جنگهای آن امیر نامدار با لشکر عبدالملک مروان و سرانجام او